

آکادمی آموزشی انگیزشی

رویش

نام آزمون: آرایه ادبی - ادبیات ۱

زمان برگزاری: ۲۷ دقیقه

۱ در بیت «پیش دیوار آنچه گویی هوش دار / تا نباشد در پس دیوار گوش» کدام واژه مجاز است؟

- ۱ گویی   ۲ هوش   ۳ دیوار   ۴ گوش

۲ در کدام گزینه استعاره وجود ندارد؟

- ۱ چون بگشایم ز سر مو شکن
۲ نعره برآورده فلک کرده کر
۳ چون بدوم سبزه در آغوش من
۴ آفرینش همه تنبیه خداوند دل است
- ۱ ماه ببیند رخ خود را به من
۲ دیده سیه کرده شده زهره در
۳ بوسه زند بر سر و بر دوش من
۴ دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار

۳ در کدام بیت همه آرایه‌های «تشبیه، استعاره، جناس» به کار رفته است؟

- ۱ حافظ در این کمند سر سرکشان بسی است
۲ در چین زلفش ای دل مسکین چگونه‌ای؟
۳ صحن سرای دیده بشستم، ولی چه سود؟
۴ چون پیاله، دلم از توبه که کردم، بشکست
- ۱ سودای کج مپز، که نباشد مجال تو
۲ کاشفته گفت باد صبا شرح حال تو
۳ کاین گوشه، نیست در خور خیل خیال تو
۴ همچو لاله، جگر می می و خم‌خانه بسوخت

۴ در ابیات زیر، به جز بیت ..... همه ارکان تشبیه وجود دارند.

- ۱ وظیفه زن و مرد ای حکیم دانی چیست
۲ خوشبخت آنکه مادر دانا به روز و شب
۳ آنکه لرزد هم چو مرغ نیم بسمل روز و شب
۴ هر نسیمی که به من بوی خراسان آرد
- ۱ یکی است کشتی و آن دیگری است کشتیان
۲ چو نان فرشته بر سر او سایه گسترد
۳ در زمستان پیکر عریان دهقان است و بس
۴ چون دم عیسی در کالبدم جان آرد

۵ در کدام بیت، آرایه نسبت داده شده به آن نادرست است؟

- ۱ وقت هر کار نگهدار که نافع نبود / نوش دارو که پس از مرگ به سهراب دهی: تلمیح
۲ حسب حالم سخنی بس خوش و موجز یاد است / عرضه دارم اگر رخست اطناب دهی: تضاد
۳ مده از دست کنون فرصت امکان چو تو را / دست آن هست که داد دل احباب دهی: مجاز
۴ به دل دشمن اگر خود بود از آهن و روی / چون به هیبت نگری لرزش سیماب (جیوه) دهی: حسن تعلیل

۶ در همه ابیات، به جز بیت ..... «کنایه و استعاره» به کار رفته است.

- ۱ به گریه گفتمش آیا گذر کنی بر من؟
۲ من از دو نرگس مست تو چشم آن دارم
۳ از آن به چشم خود ای اشک مسکنت دادم
۴ کمان نهم به کمان فلک ز نیروی عشق
- ۱ به خنده گفت اگر خاک راه من باشی
۲ که آگه از نگه گاه گاه من باشی
۳ که در بیان محبت گواه من باشی
۴ تو گر نشانه تیر نگاه من باشی

۷ در کدام گزینه از شیوه بلاغی استفاده شده است؟

- ۱ هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد
۲ چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد
۳ آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام
۴ پیل فنا که شاه بقا مات حکم اوست
- ۱ هم رونق زمان شما نیز بگذرد
۲ بیداد ظالمان شما نیز بگذرد
۳ بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد
۴ هم بر پیادگان شما نیز بگذرد

۸ در کدام گزینه آرایه سجع وجود دارد؟

- ۱ شبی در جزیره کیش مرا به حجره خویش برد.
۲ محبت را غایت نیست از بهر آن که محبوب را نهایت نیست.
۳ تدبیر برادران برخلاف تقدیر رحمان آمد.
۴ در عالم، نعمت بسیار است و لکن آب نیکوترین نعمت هاست

۹ در کدام بیت آرایه‌های «کنایه، استعاره، تشخیص» به کار رفته است؟

- ۱ در این دو هفته که چون گل در این گلستانی
۲ ماه را زرد شود روی چو در وی نگری
۳ ز انتظار شب وصل تو مرا روز گذشت
۴ من از این در نروم ز آن که گروهی عشاق
۱ گشاده روی تر از راز می پرستان باش
۲ روز را خیره شود چشم چو رخ بنمایی
۳ می ندانم که چرا منتظر فردایی
۴ روی معشوق بدیدند به ثابت رایی

۱۰ در کدام گزینه «جهان» در معنای «مجازی» به کار رفته است؟

- ۱ دارم لب خشک و دیده تر، بپذیر
۲ همی گوید از آسمان آدمم
۳ از بهشت ار شاهی خیزد شما خواهید بود
۴ به غلامی تو، مشهور جهان شد حافظ
۱ کز خشک و تر جهان همین می دارم
۲ ز نزد خدای جهان آدمم
۳ در جهان ار جنتی باشد سر کوی شامست
۴ حلقه بندگی زلف تو در گوشش باد

۱۱ در کدام گزینه «ایهام» دیده نمی شود؟

- ۱ به چشم دشمن دین روز روشن را سیه سازد
۲ هنوز موی بسته را اگر به شانه واکنم
۳ غفلت از منتظر وصال خیالی ست محال
۴ چشم چپ خویشتن بر آرام
۱ کند در دیده یاران شه، روز سیه روشن
۲ بسا اسیر خسته را ز حلقه ها جدا کنم
۳ چشم اگر بسته، دل نگران می باشد
۴ تا دیده نبیندت به جز راست

۱۲ در کدام بیت ایهام تناسب دیده نمی شود؟

- ۱ رنگ دست نه ز حناست که خون دل ماست
۲ ببین که تخت سلیمان چگونه شد بر باد
۳ مرا شکر منه و گل مریز در مجلس
۴ به من نموده نشان دل مرا به دهان
۱ خوردن خون دل خلق به دستان تا چند؟
۲ اگر چه بود به فرمان او طیور و وحوش
۳ میان خسرو و شیرین شکر کجا گنجد؟
۴ به من نموده خیال تن مرا به میان

۱۳ در میان بیت های زیر کمترین و بیشترین تشخیص به ترتیب در ..... آفریده شده است.

- آ) گمان مبر که به پایان رسید کار مغان
ب) چون بگذرد خیال تو در کوی سینه ها
پ) دلم ز حلقه زلفش به جان خرید آشوب
ت) به شاباش عروس گل شکوفه گوهرافشان شد

- ۱ آ - ت
۲ ب - پ
۳ آ - ب
۴ ب - ت

۱۴ در کدام سروده «حس آمیزی» نمی یابید؟

- ۱ نه از روم نه از زنگم، همان بی رنگ بی رنگم / بیا بگشای در، بگشای / دلتنگم
۲ ماهی همیشه تشنه ام / در زلال لطف بی کران تو / می برد مرا به هر کجا که میل اوست / موج دیدگان مهربان تو
۳ تیرگی می آید / دشت می گیرد آرام / قصه رنگی روز / می رود رو به تمام
۴ مثل این است که شب نمناک است / دیگران را هم غم هست به دل / غم من لیک / غمی غمناک است

۱۵ در کدام بیت، آرایه «اغراق» دیده نمی شود؟

- ۱ ز سر بگذشت آب دیده اش از سرگذشت من
۲ تا چه کند با رخ تو دود دل من
۳ روزی هزار بار بخوانم کتاب صبر
۴ بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم
۱ به هر کس شرح آب دیده گریان خود کردم
۲ آینه دانی که تاب آه ندارد
۳ گوشم به توست لاجرم از بر نمی شود
۴ می روم و نمی رود ناچه به زیر محملم

۱۶ در همه بیت‌های زیر دو آرایه «اغراق» و «تشبیه» با هم آفریده شده‌است به جز .....

۱ گلی لیکن تو را سرخ گل چندان میان باشد	۲ که از قدر بلند شاه تا هفت آسمان باشد
۳ به من نموده نشان دل مرا به دهان	۴ به من نموده خیال تن مرا به میان
۵ ز بس که تلخی دوران چشیده‌ام صائب	۶ دهان مار شود تلخ از گزیدن من
۷ چه خواهد کرد یا رب گر رسد آسیب دندان	۸ لب لعلی که موج خنده سازد کار سوهانش

۱۷ در همه ابیات به جز بیت ..... ، آرایه «تضاد و مراعات نظیر» یافت می‌شود؟

۱ سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه	۲ ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست
۳ حدیث شوق چو زلفت دراز گشت دراز	۴ به جان دوست که یک موی زیر و بالا نیست
۵ هر خس و خاری در این صحرا بهاری داشت لیک	۶ سر به سر دوران عمر ما خزانی بیش نیست
۷ نوش شربت‌های وصلش نیست بی نیش فراق	۸ هیچ خمیری بی خمار و هیچ گل بی خار نیست

۱۸ در کدام گزینه واژه «عهد» را می‌توان دارای «ایهام» دانست؟

۱ وقتی، شنیده‌ام که وفا کرد روزگار	۲ دیدم به چشم خویش که در عهد ما نکرد
۳ مجال بستن عهدی به ما نداد سپهر	۴ سحر، شکفته و هنگام شب خزان شده‌ایم
۵ بگردند یک سر ز عهد و وفا	۶ به بیداد یازند و جور و جفا
۷ غفلت پیریم از عهد جوانی بیش است	۸ خواب ایام بهارم به خزان افتاده است

۱۹ تعداد استعاره در همه ابیات یکسان است؛ به جز:

۱ چون شود یاقوت لؤلؤپرورت گوهر فشان	۲ آب گردد از حیا هر گوهر کانی که هست
۳ در قدم‌های خیال تو به دامن هر دم	۴ چشم دریادل من لؤلوی لالا می‌ریخت
۵ حقه یاقوت لؤلؤپوش گوهر پاش تو	۶ رسته لعلم ز چشم دُرنتار انداخته
۷ چهره باغ به خونا به فرومی‌شستم	۸ دهن چشمه پر از لؤلوی تر می‌کردم

۲۰ ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های «ایهام تناسب، استعاره، کنایه، حس آمیزی» کدام است؟

الف) هفته‌ای می‌رود از عمر و به ده روز کشید	ب) کز گلستان صفا بوی وفا می‌ندمید
ج) آخر ای مطرب از این پرده عشاق بگرد	د) کام در کام نهنگ است بیاید طلبید
د) هرچه زان تلخ‌تر اندر همه عالم نبود	ه) چند گویی که مرا پرده به چنگ تو درید
	و) گو بگو از لب شیرین که لطیف است و لذیذ

- ۱ الف، ب، ج، د   ۲ ج، الف، ب، د   ۳ ج، د، ب، الف   ۴ د، الف، ب، ج

۲۱ در همه ابیات، هر دو آرایه‌های ایهام و کنایه وجود دارند، به جز گزینه.....

۱ من به بوی توام ای دوست هواخواه بهار \ کز نسیمش به دماغم همه بوی تو رسد
۲ ز حسرت لب شیرین هنوز می‌بینم \ که لاله می‌دمد از خون دیده فرهاد
۳ من همان روز ز فرهاد طمع ببریدم \ که عنان دل شیدا به کف شیرین داد
۴ خیال شهبازی پخت و ناگه شد دل مسکین \ خداوندان نگه دارش که بر قلب سواران زد

۲۲ در کدام بیت آرایه‌های «استعاره، تشبیه، اغراق و کنایه» به کار رفته است؟

۱ بس کن از سر که فشاندن زان لب میگون که من	۲ دل بر آن میگون لب سر که فشان خواهم فشاند
۳ پای خاکین کن در آ کر چشم خونین هر نفس	۴ گوهر اندر خاک پایت رایگان خواهم فشاند
۵ گر چو چنگم در بر آبی زلف در دامن کشان	۶ از مژه یک دامت لعل روان خواهم فشاند
۷ بر سر خاک اوفتان خیزان ز جور آسمان	۸ از تظلم خاک هم بر آسمان خواهم فشاند

۲۳ در کدام بیت آرایه‌های «تشبیه، جناس، کنایه و مراعات‌نظیر» به کار رفته است؟

- ۱ از رهگذر خاک سر کوی شما بود
- ۲ بس تجربه کردیم در این دیر مکافات
- ۳ دردا که از آن آهوی مشکین سیه چشم
- ۴ پیرانه سرم عشق جوانی به سر افتاد
- ۱ هر نافه که در دست نسیم سحر افتاد
- ۲ با دُر دکشان هر که درافتاد برافتاد
- ۳ چون نافه بسی خون دلم در جگر افتاد
- ۴ وان راز که در دل بنهفتم به در افتاد

۲۴ تعداد تشبیهات کدام بیت بیشتر است؟

- ۱ واله و شیداست دائم همچو بلبل در قفس
- ۲ بمال بر لب خونخوار حرص، خاک قناعت
- ۳ چون سنگ سرمه، خاکش پیرایه نظر هاست
- ۴ به هر شورش مده چون موج از کف دامن دریا
- ۱ طوطی طبعم ز عشق شکر و بادام دوست
- ۲ و گرنه تشنگی افزاست آب شور تمنا
- ۳ چشمی که یک نظر دید آن چشم سرمه‌سا را
- ۴ که باشد عقد گوهر خوشه‌ای از خرمن دریا

۲۵ در کدام بیت همه آرایه‌های «تشبیه، کنایه، استعاره، حسن تعلیل» وجود دارد؟

- ۱ تا کی می صبح و شکر خواب بامداد
- ۲ دی در گذار بود و نظر سوی ما نکرد
- ۳ اندیشه از محیط فنا نیست هر که را
- ۴ در هر طرف ز خیل حوادث کمین گهی است
- ۱ هشیار گرد، هان که گذشت اختیار عمر
- ۲ بیچاره دل که هیچ ندید از گذار عمر
- ۳ بر نقطه دهان تو باشد مدار عمر
- ۴ زان رو عنان گسسته دواند سوار عمر

۲۶ آرایه‌های «تشبیه، مجاز، حسن تعلیل و ایهام» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) به قامت خوش خوبان نگاه می کردم
- ب) اگر جمال تو با عاشقان کرشمه نکرد
- ج) دو اسبه پیک نظر می دوانم از چپ و راست
- د) به غمزه گر نربودی دل همه عالم
- ۱ لباس حسن تو دیدم به قد هر یک راست
- ۲ ز بهر چه شر و آشوب از جهان برخاست
- ۳ به جستجوی نگاری که نور دیده ماست
- ۴ ز عشق تو دل جمله جهان چرا شیداست

- ۱ الف، د، ب، ج   ۲ الف، ج، د، ب   ۳ ج، د، ب، الف   ۴ ج، ب، د، الف

۲۷ در بیت زیر کدام آرایه‌ها وجود دارد؟

«ما دل از دنیای پوچ بی بقا برداشتیم

- ۱ تشبیه - استعاره - تشخیص - ایهام
- ۲ کنایه - تشبیه - استعاره - مراعات‌نظیر
- ۳ مراعات‌نظیر - کنایه - ایهام - تشبیه
- ۴ ایهام - تناسب - حس آمیزی - استعاره - تشخیص

۲۸ در همه گزینه‌ها آرایه «حسن تعلیل» به چشم می خورد به جز گزینه .....

- ۱ یک رنگی و بوی تازه از عشق بگیر
- ۲ دلم خانه مهر یار است و بس
- ۳ تویی بهانه آن ابرها که می گریند
- ۴ بشکن دل بی نوای ما را ای عشق
- ۱ پرسوزترین گدازه از عشق بگیر
- ۲ از آن می ننگجد در آن کین کس
- ۳ بیا که صاف شود این هوای بارانی
- ۴ این ساز شکسته اش خوش آهنگ تر است

۲۹ آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه تماماً درست آمده است؟

«محروم اگر شدم ز سر کوی او چه شد

- ۱ تشبیه، حس آمیزی، تناسب، مجاز
- ۲ تناسب، استعاره، ایهام، حسن تعلیل
- ۳ اغراق، حس آمیزی، استعاره، حسن تعلیل
- ۴ مجاز، اغراق، ایهام، تشبیه

۳۰ ترتیب ابیات زیر، بر مبنای داشتن آرایه‌های «حسن تعلیل - تضاد - استعاره - تناقض» در کدام گزینه آمده است.

- الف) دل چو از پیر خرد نقل معانی می کرد
- ب) ساز گاری، چرخ را با من نبود از راه لطف
- ج) خاک بغداد به مرگ خلفا می گرید
- د) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست
- ۱ عشق می گفت به شرح آن چه بر او مشکل بود
- ۲ چند روزی بهر ویرانی مرا آباد داشت
- ۳ ورنه این شط روان چیست که در بغداد است؟
- ۴ کی طمع در گردش گردون دون پرور کنم؟

- ۱ ب - د - ج - الف   ۲ ج - د - الف - ب   ۳ د - ب - الف - ج   ۴ ج - ب - الف - د

۳۱ در کدام ابیات، تشبیه و استعاره هر دو به کار رفته است؟

- الف) شب وصال تو چون باد بی‌وصال بود / غم فراق تو گویی هزارسال بود
 ب) روح ز تو خوب‌تر به خواب نبیند / چشم فلک چون تو آفتاب نبیند
 ج) پیوند روح می‌کند این باد مشک بیز / هنگام نوبت سحر است ای ندیم خیز
 د) جان‌ها ز دام زلف چو بر خاک می‌فشاند / بر آن غریب ما چه گذشت ای صبا بگو

۴ ج - د

۳ ب - د

۲ الف - ج

۱ الف - ب

۳۲ کدام گروه از آرایه‌های ادبی، همگی در بیت: «آخر ای مطرب از این پرده عشاق بگرد / چندگویی که مرا پرده به چنگ تو درید» یافت می‌شود؟

- ۱ استعاره، ایهام، مجاز / ۲ کنایه، استعاره، تشبیه / ۳ استعاره، جناس تام، تشبیه / ۴ کنایه، ایهام تناسب، جناس تام

۳۳ آرایه‌های روبه‌روی همه ابیات کاملاً درست است، به جز .....

- ۱ مسافر عجب است این گل رسیده که او / چو برگ سفره بسازد ره سفر گیرد (تشبیه - کنایه)
 ۲ کوه جام لاله گیرد ابر لؤلؤ گسترده / باغ چون مینو نماید راغ چون مینا شود (استعاره - جناس)
 ۳ تو داری طاق ابرویی که جفتش نیست در عالم / تویی آن کس که در عالم به جفت ابروان طاقی (ایهام - جناس همسان)
 ۴ باد نوروز از کجا این بوی جان می‌آورد / جان من بی‌پا به کوی دلستان می‌آورد (حسن آمیزی - تشخیص)

۳۴ آرایه‌های بیت زیر، در کدام گزینه تماماً درست آمده است؟

«نیشکر با همه شیرینی اگر لب بگشایی / پیش نطق شکرینت چو نی انگشت بخاید»

- ۱ استعاره، حسن آمیزی، مجاز، حسن تعلیل / ۲ استعاره، حسن آمیزی، نغمه حروف، کنایه
 ۳ تشبیه، مجاز، حسن تعلیل، ایهام تناسب / ۴ تشبیه، ایهام، نغمه حروف، مراعات نظیر

۳۵ در کدام بیت آرایه‌های «کنایه، تناسب، تشبیه و تشخیص» به کار رفته است؟

- ۱ صورت حال مرا سرو چمن می‌داند / که کشیدن نتوان پای به گل رفته فروی
 ۲ ژاله بر لاله فرو می‌چکد از دامن ابر / خیز و با لاله رخی ساحت گلزار ببوی
 ۳ تا نیفکنده سرت کوزه‌گر دهر به خاک / رخت در پای خم‌انداز و می‌افکن به سبوی
 ۴ یا به تیغ کج او گردن تسلیم بنه / یا ز خاک در او پای بکش دست بشوی

۳۶ در کدام گزینه «کنایه، تشخیص، تشبیه، حسن آمیزی» وجود دارد؟

- ۱ ز آن لب که مژده نفسش آب زندگی است / دشنام تلخ هم به دعاگو نمی‌رسد
 ۲ ای گل که موج خنده‌ات از سر گذشته است / آماده باش گریه تلخ گلاب را
 ۳ تا نباید گشتم گرد در کس چون کلید / بر در دل ز آرزو قفل شکیبایی زدم
 ۴ دل در طلب خنده شیرین تو خون شد / جان در طمع لعل شکرخای تو افتاده

۳۷ در کدام بیت همه آرایه‌های «مجاز، ایهام، کنایه و تلمیح» دیده می‌شود؟

- ۱ جمشید جز حکایت جام از جهان نبرد / زنهار دل میند بر اسباب دنیوی
 ۲ ای دمت عیسی، دم از دوری مزین / من غلام آن که دور اندیش نیست
 ۳ ای خوب‌تر از لیلی بیم است که چون مجنون / عشق تو بگرداند در کوه و بیابانم
 ۴ اشکت، کلیم نگذاشت در نامه‌ها سیاهی / بهر که می‌فرستی مکتوب‌های شسته

۳۸ همه آرایه‌های کدام گزینه در بیت زیر وجود دارد؟

«ترش بنشین و تیزی کن که ما را تلخ نماید / چه می‌گویی چنین شیرین که شوری در من افکندی»

- ۱ ایهام، تلمیح، تضاد / ۲ ایهام تناسب، اغراق، حسن تعلیل / ۳ تضاد، تلمیح، حسن آمیزی / ۴ کنایه، حسن آمیزی، ایهام تناسب

۳۹) ترتیب ابیات زیر، به لحاظ داشتن آرایه‌های «حسن تعلیل - ایهام - حس آمیزی - مجاز» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- الف) شاید که به خون بر سر خاکم بنویسند
ب) از آن دندان ز پیران گردش افلاک می‌گیرد
ج) در این ماتم‌سرا تا یک نفس چون صبح مهمانی
د) ز سوز شوق دلم شد کباب، دور از یار
- این بود که با دوست به سر برد وفایی
که از غفلت نیندازی به پیری لب‌گزیدن را
به شکرخنده شیرین دار کام تلخ کامان را
مدام خون جگر می‌خورم ز خوان فراق
- ۱ ج - ب - الف - د
۲ ج - د - ب - الف
۳ ب - ج - الف - د
۴ ب - د - ج - الف

۴۰) در کدام بیت تمام ارکان تشبیه آمده است؟

- ۱ زنی بود بر سان گردی سوار
۲ چنان ننگش آمد ز کار هجیر
۳ بر آشفست سهراب و شد چون پلنگ
۴ رها شد ز بند زره موی اوی
- همیشه به جنگ اندرون نامدار
که شد لاله رنگش به کردار قیر
چو بدخواه او چاره گر بُد به جنگ
درفشان چو خورشید شد روی اوی

۴۱) در کدام گزینه همهٔ ارکان تشبیه ذکر شده‌اند؟

- ۱ حیف است طایری چو تو در خاکدانِ غم
۲ یا رب مگیرش ار چه دل چون کبوترم
۳ آسوده بر کنار چو پرگار می‌شدم
۴ در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت
- زین جا به آسمان وفا می‌فرستمت
افکند و کشت و حرمتِ صید حرم نداشت
دوران چو نقطه عاقبتم در میان گرفت
این عوعو سگان شما نیز بگذرد

۴۲) بیت زیر، دارای کدام آرایه‌هاست؟

- نالهٔ زیر و زار من، زارتر است هر زمان
بس که به هجر می‌دهد عشق تو گوش مال من
- ۱ استعاره، مجاز، جناس، ایهام
۲ کنایه، مجاز، تشبیه، حسن تعلیل
۳ کنایه، تشبیه، حسن تعلیل، واج آرایی
۴ استعاره، کنایه، جناس، واج آرایی

۴۳) چنانچه بخواهیم ابیات زیر را به لحاظ داشتن آرایه‌های «مراعات‌نظیر، حس آمیزی، تشبیه و کنایه» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- الف) در بر من ره چو به پایان برد
ب) چون بگشایم ز سر مو شکن
ج) لیک چنان خیره و خاموش ماند
د) راست به مانند یکی زلزله
- از خجلی سر به گریبان برد
ماه ببیند رخ خود را به من
کز همه شیرین سخنی گوش ماند
داده تنش بر تن ساحل یله
- ۱ ب - الف - د - ج
۲ ج - الف - ب - د
۳ ب - ج - د - الف
۴ ج - د - الف - ب

۴۴) در کدام بیت هر دو آرایهٔ ایهام و حس آمیزی دیده می‌شود؟

- ۱ بابلی و صد هزاران خنده آمد گل به باغ
۲ شیرینی گفتار تو افکند در آفاق
۳ هر گز نمیرد آن که دلش زنده شد به عشق
۴ ز اضطراب دل و لکنت زبان پیداست
- از کریمی گویا در گوشه‌ای بویی شنید
شوری ز چه ز آن روی که شهد است و نمک هم
ثبت است بر جریده عالم دوام ما
که شمع هم دم مردن وصیتی دارد

۴۵) آرایه‌های «تشبیه، استعاره، حسن تعلیل، ایهام و اغراق» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) ز سوز شوق دلم شد کباب، دور از یار
ب) یارب به وقت گل گنه بنده عفو کن
ج) بس که حرف حق کسی در دهر نتواند شنید
د) ز تاب آتش سودای عشقش
ه) از آب دیده صد ره طوفان نوح دیدم
- مدام خون جگر می‌خورم ز خوان فراق
وین ماجرا به سرو لب جویبار بخش
گیرد اول در اذان گفتن مؤذن گوش را
بسان دیگ دائم می‌زند جوش
وز لوح سینه نقشت هر گز نگشت زایل

- ۱ د، ج، ب، ه، الف
۲ د، ب، ج، الف، ه
۳ ه، ب، الف، ج، د
۴ ب، ج، الف، د، ه

۴۶ در همه ابیات زیر «اضافه تشبیهی» به چشم می‌خورد به جز بیت .....

۱ وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب	۲ بر دولت آشیان شما نیز بگذرد
۳ چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد	۴ بیداد ظالمان شما نیز بگذرد
۵ پیل فنا که شاه بقا مات حکم اوست	۶ هم بر پیادگان شما نیز بگذرد
۷ آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام	۸ بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد

۴۷ آرایه‌های مقابل ابیات در همه گزینه‌ها تماماً درست است؛ به جز:

۱ نازنین تر می‌شوی هر روز از روز دگر	۲ ناز چندان که می‌ریزد ز سر تا پای تو (حسن تعلیل، واج‌آرایی)
۳ باغبان همچو نسیم ز در خویش مران	۴ کآب گلزار تو از اشک چو گلنار من است (ایهام، کنایه)
۵ در غبار خاطر مجنون حصاری گشته است	۶ دیده‌آهو ز شرم نرگس شهلای تو (استعاره، تشبیه)
۷ پرده‌های دیده‌اش پیراهن یوسف شود	۸ هر که یک شب را به روز آورد در سودای تو (تلمیح، ایهام تناسب)

۴۸ اگر ابیات زیر را با توجه به آرایه‌های «تناقض، کنایه، جناس، اغراق و واج‌آرایی» مرتب کنیم، کدام گزینه این ترتیب و توالی را به‌درستی نشان می‌دهد؟

الف) بیا که قصر امل سخت سست بنیاد است	ب) بیار باده که بنیاد عمر بر باد است
ب) نشسته خیل غمش در دل شکسته من	ج) درست شد همه کاری از این شکست مرا
ج) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست	د) که خار دشت محبت گل است و ریحان است
د) کسی را که آمد زمانش به سر	ه) ز مردی به گفتار جوید هنر
ه) تا ابد از دو جهان بی‌خبر افتد مدهوش	و) هر که یک جرعه می از ساغر ما نوش کند
- ۱ الف - د - ه - ب - ج   ۲ ج - د - ب - ه - الف   ۳ الف - ه - ب - د - ج   ۴ ج - ه - ب - د - الف

۴۹ در بیت «طاقت سر بریدنم باشد / وز حبیبم سر بریدن نیست» کدام کلمه «مجاز» دارد؟

- ۱ سر مصراع اول   ۲ سر مصراع دوم   ۳ بریدن مصراع اول   ۴ بریدن مصراع دوم

۵۰ ترتیب درست ابیات زیر از نظر داشتن آرایه‌های «ایهام، تلمیح، جناس، حسن تعلیل، کنایه» در کدام گزینه آمده است؟

الف) من آن حسن غریبم کاروان آفرینش را	ب) که جای سیلی اخوان بود نیل بناگوشم
ب) من که باشم کز چو من بی قدر یادآورده‌ای	ج) نامه از ننگ همین معنی به خود پیچیده است
ج) بال پرواز فلک داری و قانع شده‌ای	د) که به بزمی که روی جای به بالا گیری
د) ای دل دویدن از پی آن بی‌وفا بس است	ه) گر تو هنوز سیر نگشتی مرا بس است
ه) جز قلب تیره هیچ نشد حاصل و هنوز	و) باطل در این خیال که اکسیر می‌کنند
- ۱ ه - الف - ج - ب - د   ۲ الف - ب - ج - ه - د   ۳ ه - الف - ب - د - ج   ۴ الف - ب - ه - د - ج

پاسخنامه تشریحی

۱) گوش مجازاً انسان صاحب گوش که قدرت شنوایی دارد. ۱ ۲ ۳ ۴

۲) در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ تشخیص به کار رفته است و باید بدانید که هر وقت در بیتی تشخیص وجود داشته باشد، استعاره هم موجود است. ۱ ۲ ۳ ۴

۳) تشبیه: صحن سرای دیده - خیل خیال / استعاره: این گوشه / جناس: خیل و خیال / در سایر ابیات جناس به کار نرفته است. ۱ ۲ ۳ ۴

۴) بررسی گزینه‌ها: ۱ ۲ ۳ ۴

گزینه ۲: مادر: مشبه / فرشته: مشبه به / چونان: ادات / سایه گستر: وجه شبه

گزینه ۳: پیکر عریان دهقان: مشبه / مرغ نیم بسمل: مشبه به / هم‌چو: ادات / لرزد: وجه شبه

گزینه ۴: هر نسیمی: مشبه / دم عیسی: مشبه به / چون: ادات / جان آوردن: وجه شبه

گزینه ۱: ادات و وجه شبه محذوف است / مشبه: زن و مرد / مشبه به: کشتی و کشتیان

۵) در گزینه ۱ به داستان مرگ سهراب و نوشداری کیکاووس اشاره شده است. ۱ ۲ ۳ ۴

در گزینه ۲ میان موجز (سخن خلاصه و کوتاه) و اطناب (به درازا کشاندن سخن) حدوداً تضاد دیده می‌شود. البته چون «موجز» صفت است و «اطناب» اسم، این تضاد کمی ایراد دارد.

در گزینه ۳ «دست» مجاز از قدرت و امکان است.

معنای بیت ۴: وقتی با هیبت به دشمنان می‌نگری، دل آن‌ها را مانند جیوه به لرزه در می‌آوری (کنایه از آن که آن‌ها را می‌ترسانی). همان طور که می‌بینید در این بیت فقط تشبیه و کنایه پدید آمده است و شاعر برای هیچ موضوعی، علتی بی‌ربط یا غیرواقعی ذکر نکرده است، بنابراین حسن تعلیل در آن پدید نیامده است.

۶) کنایه: خاک راه بودن کنایه از نهایت حقارت / استعاره ندارد. ۱ ۲ ۳ ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «چشم دارم، کنایه از «انتظار دارم، و «نرگس» استعاره از «چشم» است.

گزینه ۳: «به چشم مسکن دادن» کنایه از «گرامی داشتن» و مخاطب قرار دادن «اشک» تشخیص است و تشخیص هم نوعی استعاره است.

گزینه ۴: «کمان به کمان کسی نهادن» کنایه از «برابری»، «نیروی عشق» اضافه استعاره است؛ یعنی عشق به انسانی تشبیه شده است که انرژی و نیرو می‌بخشد.

۷) آب اجل هست گلوگیر خاص و عام = آب اجل گلوگیر خاص و عام هست. ۱ ۲ ۳ ۴

۸) برای آرایه سجع در جملات وجود حداقل دو جمله لازم و ضروری است. در گزینه چهارم بین هیچ یک از کلمات سجع وجود ندارد. ۱ ۲ ۳ ۴

۹) زردروی شدن: کنایه از ضعف و بیماری / چشم روز: استعاره و تشخیص ۱ ۲ ۳ ۴

۱۰) کل جهان صاحب شعور نیست که کسی را مشهور بداند < «جهان» در بیت چهارم مجاز از مردم جهان است. ۱ ۲ ۳ ۴

۱۱) در گزینه نخست هیچ ایهامی دیده نمی‌شود. در گزینه دوم شانه را هم می‌توان «دوش و کتف» معنی کرد، هم «بزار باز کردن مو»، در گزینه سوم نگران را هم می‌توان «نگاه‌کننده» در نظر گرفت و هم «دلواپس». در گزینه چهارم اگر چشم چپ را «چشم کج و لوچ» (أحوّل) معنا کنیم، راست معنای درست می‌دهد و اگر آن را «چشم سمت چپ» معنا کنیم، «راست» معنای «چشم سمت راست» خواهد داد. پس در این بیت دو مورد ایهام دیده می‌شود.

۱۲) «دستان» در گزینه نخست، «بر باد شدن» در گزینه دوم و «شکر» در مصراع دوم گزینه سوم (بررسی بیشترش با خودتان). ۱ ۲ ۳ ۴

راستی در بیت چهارم دو مورد اغراق آشنا داریم، آن دو را هم بیابید.

۱۳) بیت «آ»؛ «رگ تاک» اضافه استعاره است و تشخیص زیبا < یک تشخیص ۱ ۲ ۳ ۴

بیت «ب»: خیال از کوچه سینه‌ها می‌گذرد و دل پابره‌نه به درمی‌آید! < دو تشخیص و یک تشبیه

بیت «پ»: دل شاعر از زلف معشوق چیزی خریده است (تشخیص دو سویه) < دو تشخیص

بیت «ت»: گل به عروسی مانند شده‌است که بر سرش شاباش می‌ریزند. چه کسی؟ شکوفه‌ها (شکوفه‌ها پریز می‌شوند و برگ‌های سپید خود را چون سکه‌های نقره بر سر گل سرخ می‌پاشند!) چنان هم که خیلی قوی ظاهر شده‌است در این عروسی! < سه تشخیص

۱۴) گزینه نخست: «بی‌رنگ بودن» کنایه‌ای آشکار از صفا و صمیمیت است. (حتی اگر متوجه این کنایه هم نشویم، «بی‌رنگ» مربوط به حس بینایی است و به شاعر نسبت داده شده‌است و شاعر هم آدم است و دیده می‌شود!) ۱ ۲ ۳ ۴

گزینه دوم: «زال» مربوط به حس بینایی است و به «لطف» نسبت داده شده‌است اما لطف مفهومی ذهنی است و دیدنی نیست.

گزینه سوم: قصه رنگی

گزینه چهارم: شب نمناک: شب دیدنی است نه لمس کردنی!

۱۵) گزینه نخست: اغراق در میزان اشک خود و شنونده (در حقیقت اغراق در میزان رنجی که کشیده است). ۱ ۲ ۳ ۴

گزینه سوم: هزار بار کتاب صبر را می‌خواند! (تازه موفق هم نمی‌شود آن را بیاموزد چون حواسش به یار است).

گزینه چهارم: اغراق در سنگینی بار دل‌تنگی و دوری، آنقدر سنگین که شتر حاضر به حمل آن نمی‌شود!

۱۶) گزینه نخست: یار به گل مانند شده‌است اما همان قدر که شأن و مقام پادشاه از آسمان هفتم بالاتر است! (آخر چاپلوسی!) زیبایی لطافت معشوق شاعر هم با گل ۱ ۲ ۳ ۴

سرخ فاصله (میان) دارد (از آن زیباتر و لطیف‌تر است) < هم اغراق داریم هم تشبیه برتر (تفضیلی)

گزینه دوم: می‌گوید با دهانت، داری دلم را به یادم می‌آوری، از بس که هر دو کوچکند (از بس دلم برایت تنگ شده‌است!) و با کم‌تر داری تن لاغر مرا تصویر می‌کنی (از بس که هر دو ۱ ۲ ۳ ۴

باریک‌اندا) < هم اغراق داریم هم تشبیه

گزینه سوم: اغراق بسیار تأثیر گذاری است اما تشبیه نه

گزینۀ چهارم: شاعر می‌گوید وقتی لعل لب تو با همین خندیدنت سوهان می‌خورد و پرداخت می‌شود اگر دندانی آن را بگذرد چه بر سرش می‌آید = لعل لب تشبیه است و اغراق هم بیش از حد!
 ۱۷) ۱ ۲ ۳ ۴ گزینۀ دوم: «زیر» و «بالا» تضاد دارد. «موی» و «زلف» مراعات نظیر دارد. (به ایهام «یک موی» پی بردید؟)
 گزینۀ سوم: «بهار» و «خزان» تضاد دارد. «خس» و «خار» و «خزان» مراعات نظیر دارد.
 گزینۀ چهارم: «نوش» با «نیش» متضاد است. همچنین وصل و فراق، گل و خار، «خمر» و «خمار» تضاد دارند. (زیرا خمر و شراب، خمار و کسالت را از میان می‌برد.) «نوش» «خمر» و «شربت» مراعات نظیر دارد.

۱۸) ۱ ۲ ۳ ۴ در عهد ما نکرد: ۱- در روزگار ما وفا نکرد ۲- در پیمان و قرار ما وفا نکرد.

۱۹) ۱ ۲ ۳ ۴ استعاره‌های گزینۀها:

گزینۀ ۱) یاقوت: لب / لؤلؤ: دندان / گوهر: سخن / آب‌شدن گوهر از حیا: استعارۀ مکنیه (۴ مورد)

گزینۀ ۲) قدم‌های خیال: اضافه استعاره / چشم دریادل: اضافه استعاره / لؤلوی لالا: اشک سرخ (۳ مورد)

گزینۀ ۳) حقۀ یاقوت: لب / لؤلؤ: دندان / گوهر: سخن / دُر: اشک سرخ (۴ مورد)

گزینۀ ۴) چهرۀ باغ: اضافه استعاره / خنوبه: اشک / دهن چشمه: اضافه استعاره / لؤلوی تر: اشک سرخ (۴ مورد)

۲۰) ۱ ۲ ۳ ۴ ج: ایهام تناسب ۱- چنگ: دست، پذیرفتنی است ۲- چنگ: ابزار موسیقی که با مطرب و پرده تناسب دارد / الف: گلستان صفا: استعاره از عالم وفا و عشق / ب: کنایه: دامن بریدن کنایه از دوری گزیدن / د: حس آمیزی تلخ گفتن (چشایی - شنوایی)

۲۱) ۱ ۲ ۳ ۴ در بیت ۳، ایهام وجود ندارد. کنایه: عنان به دست کسی دادن: از خود بی‌اختیار شدن

گزینۀ ۱: بو: ایهام (رایحه - آرزو) - هواخواه بودن: کنایه

گزینۀ ۲: شیرین: ایهام (نام معشوق - نام مزه) - از خون لاله دمیدن: کنایه

گزینۀ ۴: قلب: ایهام (عضو بدن - مرکز لشکر) - خیال شهنشاهی بختن: کنایه

۲۲) ۱ ۲ ۳ ۴ استعاره: لعل استعاره از اشک / تشبیه: تشبیه معشوق (مشبه) به چنگ (مشبه‌به)

اغراق: اشک خونین ریختن - آن هم به اندازه یک دامن! - بیانی اغراق آمیز است.

کنایه: «زلف در دامن کشیدن کنایه، از آراسته و با ناز راه رفتن / یک دامن، کنایه از میزان بسیار زیاد

۲۳) ۱ ۲ ۳ ۴ تشبیه: خون به ناه / جناس: خون و چون / کنایه: «خون در دل افتادن»: کنایه از ناراحت و دلگیر بودن / مراعات نظیر: ناه و خون و مشکین: خون و دل و جگر

۲۴) ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی تشبیهات:

گزینۀ ۱) ۱) او هم چو بلبل - طوطی طبع (۲ مورد)

گزینۀ ۲) خاک قناعت - آب شور تمنا (۲ مورد)

گزینۀ ۳) خاکش مانند سنگ سرمه پیرایۀ نظرها است - چشم سرمه‌سا (۲ مورد)

گزینۀ ۴) ۴) تو چون موج - عقد گوهر چون خوشه - خرمن دریا (۳ مورد)

۲۵) ۱ ۲ ۳ ۴ تشبیه: سوار عمر، عمر به سوارکار تشبیه شده است.

کنایه: عنان گسسته کنایه از سریع و سرعتی

استعاره: عمر سوارکاری کند تشخیص دارد و هر تشخیصی استعاره است.

حسن تعلیل: دلیل زود گذشتن عمر را، وجود حوادث بسیار می‌داند.

۲۶) ۱ ۲ ۳ ۴ بیت «ج» تشبیه از نوع اضافه تشبیهی: پیک نظر: نظر به پیکی تشبیه شده که دواسته می‌راند. / بیت «د»: مجاز: «عالم» و «جهان» مجاز از مردم عالم و جهان با علاقه

حال و محل / بیت «ب»: حسن تعلیل: دلیل ادبی و شاعرانه برای برخاستن شر و آشوب در جهان به واسطۀ زیبایی معشوق / بیت «الف»: راست ۱ - درست ۲ - اندازه.

۲۷) ۱ ۲ ۳ ۴ کنایه: «دل برداشتن» کنایه از عدم وابستگی

تشبیه: چون هما

استعاره: استخوان استعاره از دنیا

مراعات نظیر: هما و استخوان

* در اسطوره‌ها هما پرندۀ ایست شکاری و دارای جثه‌ای نسبتاً درشت و در زبان پهلوی نماد سعادت است.

۲۸) ۱ ۲ ۳ ۴ گزینۀ ۲: شاعر می‌گوید چون یار با تمام وجود در دل من مقام کرده است، دیگر کینه و بدخواهی در وجود من راه و جایی ندارد.

گزینۀ ۳: دلیل باریدن ابرها، دلتنگی از غیبت امام زمان (عج) است.

گزینۀ ۴: از نظر شاعر دلیل زیبا بودن و البته زیبا شنیده شدن نوای سازها دل شکستگی آنهاست.

۲۹) ۱ ۲ ۳ ۴ تشبیه: گلشن زمانه. زمانه مانند گلشن است.

حس آمیزی: بوی ... را شنیدن حس آمیزی دارد.

تناسب: بو و گلشن

مجاز: کوی مجازاً خانه و حریم معشوق

۳۰) ۱ ۲ ۳ ۴ حسن تعلیل مورد «ج»: علت وجود رود دجله، سوگ خلفا است.

تضاد مورد «ب»: ویرانی و آبادی تضاد دارند.

استعاره مورد «الف»: این که دل سؤال پیرسد و یا عشق جواب بدهد تشخیص است و هر تشخیصی استعاره است.

تناقض مورد «د»: در گدایی سلطان بودن تناقض دارد.

توجه: دقت داشته باشید مورد ب پارادوکس (تناقض) ندارد و مثلاً اگر شاعر می‌گفت در ویرانی من را آباد داشت تناقض می‌شد.

- ۳۱) ب: چشم فلک (اضافه استعاره) / تشخیص / چون تو: تشبیه / د: دام زلف (اضافه تشبیهی) تشبیه / ای صبا (تشخیص و استعاره)
- ۳۲) «پرده دریدن» کنایه از «رسوا کردن» / ایهام تناسب: «چنگ» دو معنا دارد: ۱- چنگال، دست (که معنای مورد نظر بیت است). ۲- آلت موسیقی که با «مطرب و پرده عشاق» تناسب دارد. / جناس تام: «پرده» در مصراع اول به معنای «نوا و نغمه» و «پرده» در مصراع دوم به معنای «حجاب و پوشش» است.
- ۳۳) در گزینه ۱ تشبیه به کار نرفته
سایر گزینه‌ها
- ۲- لؤلؤ: استعاره از باران؛ مینا و مینو جناس ناهمسان
- ۳- طاق: ایهام: تک، کمان ابرو؛ طاق جناس تام دارد (۱ طاق خانه ۲) تک؛ جفت: جناس تام دارد: (۱ مثل، مانند، همانند ۲) دو، زوج
- ۴- بوی جان: حس آمیزی؛ جان بی‌پا به کوی دلستان می‌آورد: تشخیص
- ۳۴) لب گشودن نیشکر (تشخیص و استعاره) / نطق شیرین (حس آمیزی) / تکرار صامت (ش) نغمه حروف / لب گشودن کنایه از سخن گفتن / انگشت خاییدن: کنایه از تعجب کردن و حیرت
- ۳۵) کنایه: سر به خاک افکندن کنایه از کشتن و نابودی / رخت انداختن کنایه از اقامت کردن و سکنی گزیدن
تناسب: سر و پا
تشبیه: دهر به کوزه‌گر تشبیه شده است.
تشخیص: اینکه دهر و روزگار کوزه‌گری کند.
- ۳۶) کنایه: موج خنده از سر گذشته کنایه از خنده بسیار
تشخیص: خندیدن گل
تشبیه: خنده به موج (اضافه تشبیهی)
حس آمیزی: گریه تلخ
- ۳۷) دم: مجاز از سخن / دم زدن: کنایه از سخن گفتن، ادعا کردن / اشاره به دم مسیحایی: تلمیح / دوراندیش: ایهام: (۱ نگاه به دور کردن ۲) آینده‌نگری و دوراندیشی
- ۳۸) شور افکندن و تلخ نمودن (کنایه) / ترش نشستن (حس آمیزی) / شور (ایهام) ۱- هیجان و دلشوره ۲- شور مزه‌ای که با ترش تناسب دارد. (ایهام تناسب)
- ۳۹) حسن تعلیل: شاعر برای ریخته شدن دندان در پیری دلیل ادبی آورده است.
- ایهام: دور از یار: ۱- در فراق یار ۲- دور از جان یار
حس آمیزی: خنده شیرین تلفیق دو حس چشایی و شنوایی است.
مجاز: خاک مجاز از قبر و آرامگاه
- ۴۰) روی: مشبه / خورشید: مشبه‌به / درفشان: وجه‌شبه / چو: ادات تشبیه
- ۴۱) من ← مشبه ← مشبه‌به چو ← ادات در میان گرفتن ← وجه شبه
من ← مشبه ← مشبه‌به چو ← ادات در میان گرفتن ← وجه شبه
گزینه ۱: وجه شبه ندارد / گزینه ۲: وجه شبه ندارد / گزینه ۳: اصلاً تشبیه ندارد، کلمه «چو» در معنای زمانی که و همانطوری که آمده است.
- ۴۲) گوش مالی دادن عشق: تشخیص و استعاره
گوش مالی دادن: کنایه / زیر - زار: جناس / ز - ر ← واج آرای
«سر در گریبان بردن» کنایه از پنهان شدن.
- «سر، مو، رخ، مراعات نظیر.
«شیرین‌سخنی» حس آمیزی.
«راست به مانند ....» تشبیه.
- ۴۴) ایهام: شور: ۱- هیجان، ۲- طعم شور. شور در معنای طعم شور با نمک و شیرین و شهد تناسب دارد. ولی معنای مورد نظر در بیت فقط «هیجان» است. لذا بیت ایهام تناسب دارد و ایهام تناسب، ایهام است.
حس آمیزی: شیرینی گفتار تلفیق دو حس چشایی و شنوایی است.
نکته: اگر در سؤال نوع ایهام را مشخص نکرده باشند، ایهام تناسب را می‌توان ایهام در نظر گرفت.
- ۴۵) (ب) لب جویبار اضافه استعاره و تشخیص و نیز شفیع گنه شاعر سرو لب جویبار است که تشخیص دارد و هر تشخیصی استعاره. (ج) شاعر دلیل دست به گوش گرفتن موزن را ناتوانی افراد در شنیدن حرف حق می‌داند. (الف) دور از یار (۱) در دوری از یار (۲) از یار دور باد (ه) شاعر در فراوانی اشک و پایداری یاد معشوق اغراق کرده است.
- ۴۶) بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: بوم محنت ← غم و محنت همچون جفدی شوم است.
گزینه ۳: پیل فنا ← فنا و نابودی همچون فیل ویرانگر است.
گزینه ۴: آب اجل ← اجل و مرگ همچون آبی از گلولی شما پایین خواهد رفت.
- ۴۷) واج آرای: تکرار حرف «ر» و «ز» / اما بیت فاقد حسن تعلیل است.
- گزینه ۲) ایهام: آب: ۱- مایع نوشیدنی ۲- رونق و اعتبار و آبرو / کنایه: از در خویش راندن (مورد بی‌مهری قرار دادن کسی یا نپذیرفتن کسی)
گزینه ۳) استعاره: نرگس شہلا (چشم) / تشبیه: چشم یار به دیده (چشم) آهو (تشبیه پنهان) - غبار خاطر
گزینه ۴) تلمیح: اشاره به داستان حضرت یوسف / ایهام تناسب: سودا: ۱- عشق و خیال (معنای مورد نظر) ۲- سیاه (معنای مورد نظر نیست اما با شب تناسب دارد).

۴۸ ۱ ۲ ۳ ۴ پارادوکس: «خاردشت محبت گل باشد، پارادوکس است. (تناقض)

کنایه: «زمان به سر آمدن» کنایه از مردن

جناس: «شکسته و شکست» جناس دارند.

اغراق: «با یک جرعه تا ابد مست شدن» اغراق دارد.

واج آرایی: «س» و «ب» واج آرایی دارند.

۴۹ ۱ ۲ ۳ ۴ سر در مصراع دوم مجاز از قصد و اندیشه است. سر بریدن نیست: قصد بریدن ندارم.

۵۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ایهام ← هـ (قلب: ۱ - دل ۲ - دروغ، ناراست)

تلمیح ← الف (اشاره به داستان حضرت یوسف)

جناس ← ج (بال و بالا جناس ناقص افزایشی دارند)

حسن تعلیل ← ب (علت به خود پیچیدن نامه ننگ داشتن از گفتن سخنان دانسته شده است (دلیل غیرواقعی)

کنایه ← د (دویدن از پی چیزی)

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴

۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴

۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴
۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴

۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴
۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴
۴۸	۱	۲	۳	۴
۴۹	۱	۲	۳	۴
۵۰	۱	۲	۳	۴